

ΟΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΕ e-πίκαιρα νομικής πληροφορικής

Επιμ.: Κωνσταντίνος Π. Θεοδωρίδης

Κατευθυντήριες γραμμές για την προστασία ανηλίκων

Περί τα μέσα Ιουλίου 2025, η Επιτροπή δημοσίευσε τις κατευθυντήριες γραμμές της σχετικά με την προστασία των ανηλίκων στο πλαίσιο της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες, ώστε να διασφαλιστεί μια ασφαλής διαδικτυακή εμπειρία για τα παιδιά και τους νέους.

Η έγκριση των κατευθυντήριων γραμμών αποτελεί ορόσημο στις προσπάθειες της Επιτροπής να ενισχύσει την ασφάλεια στο διαδίκτυο για τα παιδιά και τους νέους στο πλαίσιο της πράξης για τις ψηφιακές υπηρεσίες. Οι κατευθυντήριες γραμμές καθορίζουν έναν μη εξαντλητικό κατάλογο αναλογικών και κατάλληλων μέτρων για την προστασία των παιδιών από διαδικτυακούς κινδύνους, όπως η αθέμιτη προσέγγιση παιδιών, το επιβλαβές περιεχόμενο, οι προβληματικές και εθιστικές συμπεριφορές, καθώς και ο κυβερνοεκφοβισμός και οι επιβλαβείς εμπορικές πρακτικές.

Οι κατευθυντήριες γραμμές θα ισχύουν για όλες τις επιγραμμικές πλατφόρμες στις οποίες έχουν πρόσβαση οι ανήλικοι, με εξαίρεση τις πολύ μικρές και τις μικρές επιχειρήσεις. Οι βασικές συστάσεις περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

- Ρύθμιση των λογαριασμών των ανηλίκων σε ιδιωτικούς από προεπιλογή, ώστε οι προσωπικές τους πληροφορίες, τα δεδομένα και το περιεχόμενο των κοινωνικών μέσων να αποκρύπτονται από εκείνους με τους οποίους δεν συνδέονται για να μειωθεί ο κίνδυνος ανεπιθύμητης προσέγγισης από αγνώστους.
- Τροποποίηση των συστημάτων σύστασης των πλατφορμών για τη μείωση του κινδύνου να αντιμετωπίσουν τα παιδιά επιβλαβές περιεχόμενο ή να παγιδευτούν σε ιστοτόπους συγκεκριμένου περιεχομένου, μεταξύ άλλων με την παροχή συμβουλών στις πλατφόρμες για την ιεράρχηση των ρητών σημάτων από τα παιδιά έναντι των σημάτων συμπεριφοράς, καθώς και με την ενδυνάμωση των παιδιών ώστε να έχουν μεγαλύτερο έλεγχο των δεδομένων τους.
- Ενδυνάμωση των παιδιών ώστε να είναι σε θέση να μπλοκάρουν οποιονδήποτε χρήστη και να διασφαλίζουν ότι δεν μπορούν να προστεθούν σε ομάδες χωρίς τη ρητή συγκατάθεσή τους, γεγονός που θα μπορούσε να βοηθήσει στην πρόληψη του κυβερνοεκφοβισμού.
- Απαγόρευση στους λογαριασμούς να τηλεφορτώνουν ή να λαμβάνουν στιγμιότυπα οθόνης περιεχομένου που αναρτάται από ανηλίκους, ώστε να αποτρέπεται η ανεπιθύμητη διανομή σεξουαλικού ή προσωπικού περιεχομένου και ο σεξουαλικός εκβιασμός.
- Απενεργοποίηση από προεπιλογή χαρακτηριστικών που συμβάλλουν στην υπερβολική χρήση, όπως οι αλληλουχίες επικοινωνίας, το εφήμερο περιεχόμενο, οι «αποδείξεις ανάγνωσης», η αυτόματη εκκίνηση ή οι ειδοποιήσεις προώθησης, καθώς και αφαίρεση χαρακτηριστικών σχεδιασμού που στοχεύουν κυρίως στη δέσμευση, αλλά και τοποθέτηση δικλίδων ασφαλείας γύρω από τα chatbots τεχνητής νοημοσύνης που ενσωματώνονται σε διαδικτυακές πλατφόρμες.
- Εξασφάλιση ότι δεν γίνεται εκμετάλλευση της έλλειψης συναλλακτικών γνώσεων των παιδιών και ότι δεν εκτίθενται σε εμπορικές πρακτικές που μπορεί να τα χειραγωγούν και να οδηγούν σε ανεπιθύμητες δαπάνες ή εθιστικές συμπεριφορές, συμπεριλαμβανομένων ορισμένων εικονικών νομισμάτων ή «κουτιών θησαυρού».
- Θέσπιση μέτρων για τη βελτίωση των εργαλείων ελέγχου και αναφοράς, τα οποία απαιτούν άμεση ανατροφοδότηση, και καθιέρωση ελάχιστων απαιτήσεων για τα εργαλεία γονικού ελέγχου.

Οι κατευθυντήριες γραμμές συστήνουν επίσης τη χρήση αποτελεσματικών μεθόδων διασφάλισης της ηλικίας, υπό την προϋπόθεση ότι είναι ακριβείς, αξιόπιστες, ισχυρές, μη παρεμβατικές και δεν εισάγουν διακρίσεις. Ειδικότερα, οι κατευθυντήριες γραμμές συστήνουν μεθόδους επαλήθευσης της ηλικίας για τον περιορισμό της πρόσβασης σε περιεχόμενο για ενηλίκους, όπως πορνογραφία και τυχερά παιχνίδια, ή όταν οι εθνικοί κανόνες καθορίζουν ελάχιστη ηλικία για την πρόσβαση σε ορισμένες υπηρεσίες, όπως καθορισμένες κατηγορίες επιγραμμικών υπηρεσιών μέσω κοινωνικής δικτύωσης. Οι κατευθυντήριες γραμμές προτείνουν την εκτίμηση της ηλικίας σε άλλες περιπτώσεις, όπως όταν οι όροι και οι προϋποθέσεις ορίζουν ελάχιστη ηλικία κάτω των 18 ετών λόγω εντοπισμένων κινδύνων για τους ανηλίκους.

Τέλος, όπως και η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες, οι κατευθυντήριες γραμμές υιοθετούν μια προσέγγιση βάσει κινδύνου, αναγνωρίζοντας ότι οι επιγραμμικές πλατφόρμες ενδέχεται να ενέχουν διαφορετικούς τύπους κινδύνων για τους ανηλίκους, ανάλογα με τη φύση, το μέγεθος, τον σκοπό και τη βάση χρηστών τους. Οι κατευθυντήριες γραμμές κατοχυρώνουν μια προσέγγιση ασφάλειας και προστασίας της ιδιωτικής ζωής ήδη από τον σχεδιασμό και βασίζονται στα δικαιώματα των παιδιών. Επομένως, οι πλατφόρμες πρέπει να διασφαλίζουν ότι τα μέτρα που λαμβάνουν δεν περιορίζουν δυσανάλογα ή αδικαιολόγητα τα δικαιώματα των παιδιών.

Σχετικά links:

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/commission-presents-guidelines-and-age-verification-app-prototype-safer-online-space-children>

<https://ageverification.dev/>

<https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/118226>

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/digital-services-act-summary-report-targeted-public-consultation-protection-minors-guidelines>

Ηλεκτρονικό Μητρώο Ενεχύρων

Στις 15 Ιουλίου 2025, το Ελληνικό Κτηματολόγιο ανακοίνωσε την επίσημη λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Ενεχύρων, το οποίο είναι πλέον διαθέσιμο στο κοινό μέσω της διαδικτυακής διεύθυνσης enexyra.ktimatologio.gr.

Το νέο Μητρώο ενσωματώνει πλήρως τις προβλέψεις του νόμου 5123/2024 και σηματοδοτεί την έναρξη μίας ενιαίας, πλήρως ψηφιακής διαδικασίας για την καταχώριση και αναζήτηση εμπράγματων εξασφαλίσεων σε κινητά πράγματα και απαιτήσεις. Το Μητρώο αντικαθιστά πλήρως τα παλαιά έντυπα βιβλία ενεχύρων και τηρείται κεντρικά και αποκλειστικά σε ψηφιακή μορφή από τον Φορέα «Ελληνικό Κτηματολόγιο», με τη μορφή περιγραφικής βάσης δεδομένων για το σύνολο της χώρας. Η πρόσβαση στο περιεχόμενο του Μητρώου και η αναζήτηση στοιχείων πραγματοποιούνται μέσω της ίδιας πλατφόρμας, σύμφωνα με τις προβλέψεις της κείμενης νομοθεσίας για τα δημόσια μητρώα.

Η λειτουργία του Ηλεκτρονικού Μητρώου Ενεχύρων αποτελεί σημαντικό βήμα για τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης και περιλαμβάνει:

- Ηλεκτρονική υποβολή αιτήσεων εγγραφής πράξεων ενεχύρου από πιστοποιημένους δικηγόρους.
- Αυτόματη ταυτοποίηση των στοιχείων φυσικών και νομικών προσώπων με βάση τον ΑΦΜ.
- Ηλεκτρονική επισύναψη όλων των απαιτούμενων εγγράφων (σύμβαση, παράρτημα ενεχύρων, εξουσιοδοτήσεις).
- Δυνατότητα ταυτόχρονης υποβολής αιτήματος για έκδοση εγγράφου βεβαίωσης.
- Έκδοση ψηφιακών πιστοποιητικών και αντιγράφων με μοναδικό συστημικό κωδικό αυθεντικότητας.

Σχετικά links:

<https://enexyra.ktimatologio.gr>

EETT: Διαβούλευση για μέτρα κατά CLI Spoofing

Η Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ) έθεσε σε Δημόσια Διαβούλευση έως τις 30 Σεπτεμβρίου 2025 τη λήψη μέτρου αντιμετώπισης του φαινομένου «Caller ID Spoofing» ή «CLI Spoofing». Το μέτρο αφορά την επιβολή υποχρεωτικής φραγής εισερχομένων κλήσεων από το εξωτερικό, όταν ως αριθμός του καλούντος (CLI) εμφανίζεται γεωγραφικός αριθμός από το Εθνικό Σχέδιο Αριθμοδότησης, δηλαδή αριθμός που ξεκινάει με +302.

Επισημαίνεται ότι με τη μέθοδο «Caller ID Spoofing» και τη χρήση προηγμένων τεχνολογικών μέσων, επιτήδευοι πραγματοποιούν τηλεφωνικές κλήσεις, έχοντας παραποιήσει τον αριθμό του καλούντος. Σκοπός τους είναι να εξαπατήσουν καταναλωτές, υποδουόμενοι υπαλλήλους οργανισμών/εταιρειών και να αποσπάσουν ευαίσθητα προσωπικά στοιχεία που ενδέχεται να χρησιμοποιηθούν για την εκτέλεση παράνομων συναλλαγών.

Κατόπιν σύστασης της ΕΕΤΤ, οι τηλεπικοινωνιακοί πάροχοι έχουν προβεί, ήδη από τον Απρίλιο του 2025, σε φραγή των εισερχομένων κλήσεων από το εξωτερικό, όταν αυτές φέρουν ως αριθμό καλούντος συγκεκριμένους γνωστούς τηλεφωνικούς αριθμούς τραπεζικών οργανισμών. Περαιτέρω, τον Μάιο του 2025, η ΕΕΤΤ είχε απευθύνει οδηγίες και προς τους καταναλωτές για την αντιμετώπιση τυχόν κακόβουλων κλήσεων απάτης, συνιστώντας:

- Να διακόπτουν άμεσα την κλήση και να καλούν τον οργανισμό, από τον οποίο υποτίθεται ότι προέρχεται η κλήση, για να την επιβεβαιώσουν.
- Να μην δίνουν ποτέ και σε κανέναν ευαίσθητα προσωπικά ή τραπεζικά στοιχεία (π.χ. username, κωδικούς χρήσης, αριθμούς καρτών, PIN, OTPs, κ.λπ.), γιατί δεν θα τους ζητηθεί για κανέναν λόγο να αποκαλύψουν τέτοια στοιχεία κατά τη διάρκεια μίας γνήσιας επικοινωνίας με έναν οργανισμό ή Τράπεζα.
- Να προβαίνουν άμεσα σε αναφορά/καταγγελία της κλήσης απάτης στην Αστυνομία.
- Να ενημερώνουν το συγγενικό και φιλικό τους περιβάλλον, όταν υποψιάζονται ότι έχουν δεχθεί κλήση απάτης ή ακόμα και να το κοινοποιούν στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, συμβάλλοντας στην πληροφόρηση του ευρέος κοινού και την προστασία του από ανάλογα περιστατικά απάτης.

Σχετικά links:

<https://www.eett.gr/diavoulefsis/dimosia-diavoulefsi-tropiisi-apofasis-gia-tin-ypiresia-anagnorisis-kalousas-grammis/>

https://www.youtube.com/watch?v=1_NmVGSIKDk

Μνημόνιο συνεργασίας ΕΑΚ και ΙΤΕ

Μνημόνιο συνεργασίας με στόχο την ενίσχυση της ευαισθητοποίησης και της εγρήγορσης των πολιτών έναντι των απειλών του κυβερνοχώρου υπέγραψαν τη Δευτέρα, 20 Ιουλίου 2025, η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας (ΕΑΚ) και το Ελληνικό Κέντρο Ασφαλούς Διαδικτύου του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας (ΙΤΕ).

Η Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας και το Ινστιτούτο Πληροφορικής του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας, μέσω του Ελληνικού Κέντρου Ασφαλούς Διαδικτύου, επισφράγισαν την πολύχρονη συνεργασία τους, δεσμευόμενοι για τη συνέχιση και την ενίσχυση των από κοινού δράσεων ευαισθητοποίησης και ενημέρωσης των πολιτών για την ψηφιακή τους προστασία.

Η αυξανόμενη ψηφιοποίηση των παρεχομένων υπηρεσιών για την εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων δημιουργούν πλείστες ευκαιρίες για κακόβουλη δραστηριότητα από εγκληματίες του κυβερνοχώρου. Η ευαισθητοποίηση της κοινωνίας για τους κινδύνους που εγκυμονούν στο ψηφιακό οικοσύστημα και η ενημέρωση σχετικά με τους κατάλληλους τρόπους αντιμετώπισής τους αποτελούν ανάγκες υψίστης σημασίας.

Το τριετές Μνημόνιο Συνεργασίας της ΕΑΚ με το ΙΤΕ επεκτείνει τις κοινές δράσεις σε πρόσθετες πληθυσμιακές ομάδες, εντείνει και προσδίδει δυναμική στην ευαισθητοποίηση των πολιτών, συμβάλλοντας παράλληλα στην προσέλκυση νέων ατόμων στον ραγδαία εξελισσόμενο χώρο της κυβερνοασφάλειας.

Ταυτόχρονα, εντάσσεται στη συστηματική προσπάθεια της Αρχής να διαμορφώσει και να εφαρμόσει μια ολιστική προσέγγιση κυβερνοασφάλειας, ως διακριτή πλέον δημόσια πολιτική, στην οποία το σύνολο των εμπλεκομένων θα μπορεί να συμβάλλει οργανωμένα στην επίτευξη των εθνικών στρατηγικών στόχων.

Σημειώνεται ότι μέρος της αποστολής της Εθνικής Αρχής Κυβερνοασφάλειας αποτελεί η ευαισθητοποίηση σε θέματα κυβερνοασφάλειας, η ενίσχυση της εξωστρέφειας και η προαγωγή κουλτούρας και πρακτικών κυβερνο-υγιεινής. Στο πλαίσιο αυτό, η Αρχή συνεργάζεται συστηματικά με καταξιωμένους φορείς της εκπαιδευτικής κοινότητας, με στόχο την ευρύτερη κάλυψη του πληθυσμού και τη μεγιστοποίηση του αντίκτυπου των δράσεων αυτών στην κοινωνία.

Σχετικά links:

<https://cyber.gov.gr/eak/synergasies/>

<https://www.forth.gr/el/content/The-vision-of-FORTH.25/>

Έρευνα για το ψηφιακό ευρώ

Τον Σεπτέμβριο του 2025, η ένωση καταναλωτών «ΕΚΠΟΙΖΩ» δημοσίευσε τα αποτελέσματα καταναλωτικής έρευνας για τις ψηφιακές πληρωμές, στην οποία συμμετείχε τον Μάιο/Ιούνιο 2025. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ομοσπονδία Καταναλωτών (BEUC) σε 10 χώρες (Αυστρία, Βέλγιο, Γαλλία, Γερμανία, Ελλάδα, Ιταλία, Πορτογαλία, Σλοβενία, Ισπανία και Ολλανδία) και σε περισσότερους από 10.000 καταναλωτές και έχει ιδιαίτερη σημασία ενόψει των πρωτοβουλιών και των ενεργειών για την υιοθέτηση του ψηφιακού ευρώ.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, από την 1η Νοεμβρίου 2023, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) ξεκίνησε την πρώτη φάση προετοιμασίας για το ψηφιακό ευρώ. Πρόκειται για μια σημαντική εξέλιξη, καθώς το νέο αυτό μέσο πληρωμής φιλοδοξεί να αποτελέσει το ψηφιακό ισοδύναμο των μετρητών. Σε αντίθεση με τα κρυπτονομίσματα, το ψηφιακό ευρώ δεν στηρίζεται σε ιδιωτικούς μηχανισμούς αλλά στην ίδια την ΕΚΤ, η οποία διασφαλίζει τη σταθερότητά του. Θα έχει την ίδια αξία με το φυσικό νόμισμα και θα μπορεί να χρησιμοποιείται σε καθημερινές συναλλαγές, ακόμα και εκτός συνόρων. Το ψηφιακό ευρώ αποτελεί μια νέα εναλλακτική λύση και προσφέρει μια νέα δυνατότητα στους πολίτες. Για να αποκτήσει κάποιος το «ψηφιακό πορτοφόλι», δεν θα χρειάζεται να απευθυνθεί αποκλειστικά στην τράπεζα καθώς θα μπορεί να το δημιουργήσει και μέσω δημόσιων φορέων, όπως, για παράδειγμα, το ταχυδρομείο. Στη συνέχεια, ο χρήστης θα έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει στο πορτοφόλι χρήματα από έναν συνδεδεμένο τραπεζικό λογαριασμό ή να καταθέσει μετρητά. Το ψηφιακό ευρώ θα προσφέρει τόσο διαδικτυακές λειτουργίες (online) όσο και λειτουργίες εκτός σύνδεσης στο διαδίκτυο (offline), ενώ στις πληρωμές που γίνονται χωρίς σύνδεση στο διαδίκτυο τα στοιχεία της συναλλαγής θα είναι ορατά μόνο στον πληρωτή και στον αποδέκτη της πληρωμής. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται ένα επίπεδο ιδιωτικότητας αντίστοιχο με εκείνο που προσφέρουν οι συναλλαγές με μετρητά.

Όσον αφορά τη γνώμη των καταναλωτών για το ψηφιακό ευρώ, η έρευνα αποκαλύπτει ότι, σε περίπτωση υιοθέτησης νέων ψηφιακών πληρωμών (όπως το ψηφιακό ευρώ), οι καταναλωτές ζητούν:

1. Το 55%, ασφάλεια και αξιοπιστία. Τα τελευταία πέντε χρόνια, το 22% των ενηλίκων και το 18% των εφήβων ανέφεραν ότι έπесαν θύματα παραβίασης ασφαλείας ή απάτης που σχετίζεται με την ψηφιακή πληρωμή. Η συντριπτική πλειοψηφία των καταναλωτών (86% των ενηλίκων και 82% των εφήβων) δηλώνει ότι ανησυχεί για το ενδεχόμενο να μην αποζημιωθεί σε περίπτωση απάτης (scams). Στην περίπτωση της Ελλάδας, το 14,8% των Ελλήνων καταναλωτών τα τελευταία 5 χρόνια έπесе τουλάχιστον μία φορά θύμα υποκλοπής ή απάτης που σχετίζεται με τον τραπεζικό τους λογαριασμό. Ειδικότερα:

– Το 18,2% σχετίζεται με την πιστωτική/χρεωστική τους κάρτα, και

– Το 7,8% σχετίζεται με το ψηφιακό τους πορτοφόλι.

2. Το 53%, ευκολία στη χρήση. Η πλειοψηφία (55%) όσων χρησιμοποιούν ήδη ψηφιακές μεθόδους πληρωμής αναφέρει δυσκολίες αναφορικά με τεχνικά σφάλματα, ζητήματα ασφαλείας ή έλλειψη δεξιοτήτων.

3. Το 49% ζητά οι πληρωμές να είναι είτε δωρεάν, είτε με ιδιαίτερα χαμηλές χρεώσεις. Σχεδόν όλοι (87%) δήλωσαν ότι οι ψηφιακές πληρωμές θα πρέπει να είναι δωρεάν για τους καταναλωτές και το 88% πιστεύει ότι κάθε τραπεζικός λογαριασμός θα πρέπει να προσφέρει δωρεάν κάρτα πληρωμής.

4. Το 81% των ενηλίκων και το 72% των εφήβων ανησυχούν για την παραβίαση της ιδιωτικότητάς τους.

5. Το 44% ζητά να αποζημιωθεί μέσω εύκολων και άμεσων διαδικασιών σε περίπτωση απάτης.

6. Το 85% επιθυμεί να διατηρηθεί η ευρεία αποδοχή των μετρητών και το 46% των εφήβων και το 52% των ενηλίκων φοβούνται ότι θα χάσουν το δικαίωμα να επιλέγουν τη μέθοδο πληρωμών στο μέλλον.

Σχετικά links:

https://www.beuc.eu/sites/default/files/publications/BEUC-X-2023-122_Digital_euro.pdf

<https://www.ekpizo.gr>

Για προτάσεις, κρίσεις και ερωτήσεις, η επικοινωνία μας συνεχίζεται διαδικτυακά από το blog της στήλης στη διεύθυνση <http://e-pikaira.blogspot.com>.